

*Ціватий Вячеслав Григорович,
кандидат історичних наук, доцент,
Київський національний університет імені
Тараса Шевченка (м. Київ, Україна)*

**ІННОВАЦІЙНІ ВИДИ ГАЛУЗЕВОЇ ДИПЛОМАТІЇ ПРОВІДНИХ
ДЕРЖАВ СВІТУ ТА УКРАЇНИ: СПОРТИВНА ДИПЛОМАТІЯ В
УМОВАХ ГЕОПОЛІТИЧНИХ ЗМІН ХХІ СТОЛІТТЯ**

Концепт «Спортивна дипломатія» є важливим елементом сучасної моделі дипломатії провідних держав світу та України. Успішне та ефективне використання цього інструмента дипломатії забезпечує на практиці посилення та

просування позитивного іміджу держави в умовах мондіалізованого світоустрою XXI століття [1, р. 212-230].

Спортивна дипломатія в політико-публічному просторі держав світу набуває особливої актуальності в умовах процесів глобалізації та трансформації сучасної системи міжнародних відносин. Спортивна дипломатія має значний вплив на трансформаційні процеси сучасності, зокрема – на протокольну-етикетну практику взаємодії держав, на міжнародно-інституціональне закріплення й просування у світі позитивного іміджу держави [2, с. 112-121].

В умовах геополітичних трансформацій політико-дипломатичного простору XXI століття, спорт і спортивна дипломатія набувають впливовості як на міжнародно-політичні події, так і на соціокультурні моделі держав в усіх регіонах світу. Спорт і спортивна дипломатія слугують інституціональному розвитку міжкультурної комунікації, налагодженню міждержавного співробітництва, інтенсифікації культурних і освітньо-гуманітарних обмінів, виступають дієвими інструментами врегулювання або нейтралізації проблемних питань у сфері політико-дипломатичної комунікації держав [3, с. 43-47].

При цьому варто зазначити, що спортивна дипломатія і спорт зачасту використовуються як політична технологія «м'якої сили» – політичний тиск, політичні маніпуляції, міжнародне блокування та ін. Спортивна дипломатія в умовах сьогодення виступає як гнучка та адаптивна неофіційна дипломатія.

Концепт «Спортивна дипломатія» необхідно і доцільно розглядати у двох вимірах: професійно вузькому та суспільно широкому. Наукове обґрунтування і концептуалізація таких соціальних регуляторів сучасного світоустрою, як дипломатія та міжнародні відносини в історичній ретроспективі, сучасності й перспективі – це новий перспективний напрям досліджень у сфері інституціональної історії та сучасних моделей дипломатії та систем міжнародних відносин [3, с. 43-47].

У широкому розумінні спортивна дипломатія – це інструмент публічної дипломатії, силове знаряддя «м'якої сили», зміцнення іміджу держави, презентація та брендинг країни. У вузькому розумінні терміна – спортивна дипломатія – це використання «спортивних емоцій та уподобань» як інструмента дипломатичного протоколу, адже в дипломатії кожна дія чи подія, їх протокольна-етикетна подача і презентування, використання спорту в якості комунікації політиків і дипломатів, мають велике значення, а спільне спортивне проведення часу допомагає в переговорному процесі, впливає на настрої і на думки.

Ретельно спланована програма спортивного заходу може відіграти ключову роль у політико-дипломатичній діяльності (дипломатичних практиках). Завжди потрібно використовувати можливість продемонструвати спортивні традиції та здобутки держави, у той же час, виявляючи увагу та повагу до спортивних традицій та індивідуальних спортивних уподобань гостей [4, с. 73-88].

Перед дослідниками спортивної дипломатії на сьогодні – ще багато невивчених аспектів, а відповідно – і подальше теоретико-методологічне обґрунтування та концептуалізація спортивної дипломатії в дипломатичних системах держав та її місця в галузевій дипломатії.

Отже, спортивна дипломатія – це інноваційний вид галузевої дипломатії XXI століття. Спортивна дипломатія є невіддільною частиною міждержавного співробітництва. Загальні інтереси та пристрасті до різних видів спорту – це вихід за межі мовних, мовленнєвих і соціокультурних відмінностей – з кінцевим об'єднавчим ефектом індивідуумів.

Спорт – це платформа для інституціоналізації іноземних учасників у національну спортивну культуру та традиції, надаючи їм можливість налагодити інституціональні зв'язки з професіоналами та колегами у сфері спорту. У свою чергу, гості-іноземці дізнаються про національну культуру та виклики, з якими стикається суспільство та поціновувачі спорту з інших держав.

Проведений компаративний аналіз в дослідницькому спектрі щодо спортивної дипломатії, надає підстави констатувати наступне. Систематично й найбільш послідовно до проблем спортивної дипломатії звертаються дослідники, політики й дипломати із США і Канади.

Спортивна дипломатія – це діяльність держав, урядів, спеціальних зовнішньополітичних інституцій (як офіційна, так і неофіційна) по реалізації завдань зовнішньої політики посередництвом підготовки, організації, проведення та участі в міжнародних і національних спортивних заходах за участі спортивних делегацій, команд, спортсменів, тренерів, спортивних інституцій та їх досягнень (державні актори / недержавні актори).

Література:

1. Rofe J.S. Sport and diplomacy: A global diplomacy framework. *Diplomacy & Statecraft*. 2016. 27(2), P. 212–230.

2. Конопка Н.О. Спортивна дипломатія Королівства Саудівська Аравія. Політичне життя: науковий журнал. 2022. № 04. С. 112-121.

3. Циватий В.Г. Дипломатичний протокол, церемоніал та етикет міжнародної ввічливості: модель, інструментарій і національні особливості сучасної дипломатії (теоретико-методологічний аспект). Гуманітарний корпус. Збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії / За ред. С.С. Русакова. Вінниця–Київ: «ТВОРИ», 2022. С. 43–47.

4. Циватий В.Г. Публічна дипломатія в Україні та світі: соціально-гуманітарний, міжнародно-політичний і практичний виміри зовнішньої політики у сфері культури (1991-2025 рр.). Соціально-гуманітарні відносини в сучасній Україні: виклики та перспективи: колективна монографія. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2025. Розділ 3 (3.2). С. 73-88.

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.